

Na temelju članka 31. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 150/11., 119/14. i 93/16.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ 2018. godine donijela

Z A K L J U Č A K

1. Pribivaća se 12. izvješće Republike Hrvatske o primjeni Europske socijalne povelje (pojednostavljeno izvješće) za razdoblje od 1. siječnja 2017. do 31. listopada 2018. godine o poduzetim mjerama za ostvarivanje usvojenih odredbi Europske socijalne povelje u tekstu koji je dostavilo Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, KLASA: 910-04/17-06/02, URBROJ: 524-03-02-02/2-18-11.
2. Zadužuje se Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava da putem Ministarstva vanjskih i europskih poslova dostavi Vijeću Europe izvješće iz točke 1. ovoga Zaključka.

KLASA:

URBROJ:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

Obrazloženje

Temeljem odredbe članka 21. Europske socijalne povelje i odredbe članka 6. Dodatnog protokola Europskoj socijalnoj povelji („Narodne novine“ – Međunarodni ugovori, broj 15/02.) propisana je obveza podnošenja izvješća o mjerama koje se poduzimaju u svrhu primjene prihvaćenih odredbi Europske socijalne povelje i Dodatnog protokola, koje podnose Vlade država članica Vijeća Europe.

Sukladno navedenome, Republika Hrvatska obvezna je podnijeti 12. (pojednostavljeno) izvješće za razdoblje od 1. siječnja 2017. do 31. listopada 2018. godine.

Navedeno izvješće sadrži informacije o poduzetim mjerama u odnosu na odluku Europskog odbora za socijalna prava usvojenu povodom podnesene kolektivne pritužbe u predmetu Centar za stanarska prava i prisilna iseljenja (COHRE) protiv Republike Hrvatske, pritužba broj: 52/2008.

Slijedom navedenoga, predlaže se Vladi Republike Hrvatske prihvaćanje 12. izvješća o primjeni Europske socijalne povelje u Republici Hrvatskoj, koje je izradilo Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, nadležno za međuresornu koordinaciju te izradu godišnjih izvješća o primjeni Europske socijalne povelje u Republici Hrvatskoj.

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

12. izvješće Republike Hrvatske o primjeni Europske socijalne povelje za razdoblje od 1. siječnja 2017. do 31. listopada 2018. godine

Pojednostavljeno izvješće

Prosinac 2018.

SADRŽAJ:

Uvod	1
Opće informacije.....	2
Poduzete mjere	3
Regionalni program stambenog zbrinjavanja (RHP)	3
I Završeni projekti:	5
II Projekti u tijeku.....	7
III Novi odobreni projekti.....	9
IV Izbor korisnika	10
Nacionalni program stambenog zbrinjavanja.....	11
Pojašnjenje	13
Zaključak	17

Uvod

U skladu s promjenama u sustavu izvještavanja, usvojenima na 1196. sastanku Odbora ministara održanome 2. i 3. travnja 2014. godine, Republika Hrvatska oslobođena je izvještavanja o odredbama koje su bile predmet Zaključaka za 2016. godinu. Međutim, Republika Hrvatska pozvana je da dostavi informacije o poduzetim mjerama nakon donošenja odluke u sustavu kolektivnih žalbi u kojoj je Europski odbor za socijalna prava ustanovio kršenje odredaba Europske socijalne povelje.

Slijedom navedenoga, Republika Hrvatska obvezna je dostaviti informacije o predmetu:

- Centar za stanarska prava i prisilna iseljenja (u daljnjem tekstu: COHRE) protiv Hrvatske, pritužba broj 52/2008, odluka o zahtjevu donesena je 22. lipnja 2010. godine.

Europski odbor za socijalna prava jednoglasno je odlučio kako je prekršena odredba članka 16. Europske socijalne povelje koja glasi:

Članak 16

Pravo obitelji na socijalnu, pravnu i ekonomsku zaštitu

Radi osiguranja uvjeta potrebnih za puni razvoj obitelji kao osnovne jedinice društva, stranke se obvezuju promicati ekonomsku, pravnu i socijalnu zaštitu obiteljskoga života, posebice pomoću socijalnih i obiteljskih potpora, fiskalnih olakšica, poticanja gradnje stanova prilagođenih potrebama obitelji, pomoći mladim obiteljima i drugim odgovarajućim mjerama.

Odredba članka 16. prekršena je u kontekstu klauzule o nediskriminaciji iz preambule Europske socijalne povelje prema kojoj se uživanje socijalnih prava mora osigurati bez ikakve diskriminacije s obzirom na rasu, boju kože, spol, vjeroispovijed, političko mišljenje, nacionalnu pripadnost ili socijalno podrijetlo.

Sljedeća ocjena usklađenosti bit će donesena na temelju informacija koje će Republika Hrvatska dostaviti u 2018. godini.

Opće informacije

Nadležno tijelo za stambeno zbrinjavanje izbjeglica i prognanika u Republici Hrvatskoj jest **Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje (SDUOSZ)**. Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje osnovan je stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave („Narodne novine“, broj: 39/13).

Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na planiranje, pripremu, organizaciju i nadzor stambenog zbrinjavanja za izbjeglice, prognanike i povratnike, bivše nositelje stanarskih prava te druge korisnike stambenih programa u skladu s posebnim propisom; rješavanje u drugom stupnju o zahtjevima za obnovu, zahtjevima za stambeno zbrinjavanje te zahtjevima za utvrđivanje statusnih prava izbjeglica, prognanika i povratnika; organiziranje skrbi izbjeglica, prognanika i povratnika; upravljanje radom prognaničkih naselja; davanje u najam stambenih jedinica u provedbi programa stambenog zbrinjavanja; planiranje, pripremu, organizaciju i nadzor provedbe obnove stambenih jedinica uništenih ratnim djelovanjem; upravljanje i raspolaganje stambenim jedinicama danim u najam u provedbi stambenih programa te naplatu najamnina po posebnom propisu.

Osnivanjem Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje, kao i izmjenama i dopunama relevantnih zakonskih i podzakonskih propisa, nastojalo se na efikasniji način urediti područje stambenog zbrinjavanja u Republici Hrvatskoj.

U skladu s odredbama Zakona o područjima posebne državne skrbi („Narodne novine“, broj: 86/08, 57/11, 51A/13, 148/13, 76/14, 147/14 i 18/15), za podnositelje zahtjeva za stambeno zbrinjavanje koji borave u objektima organiziranog smještaja te za korisnike Regionalnog stambenog programa pravo na stambeno zbrinjavanje utvrđuje se po službenoj dužnosti, u postupku koji u prvom stupnju provode uredi državne uprave u županijama odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba, prema planu zbrinjavanja koji donosi Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje. Početkom 2018. godine svi objekti organiziranog smještaja su zatvoreni.

Nezadovoljnim podnositeljima zahtjeva omogućeno je pravo na korištenje pravnog lijeka, podnošenjem žalbe o kojoj rješava Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje.

Bivšim nositeljima stanarskih prava na i izvan područja posebne državne skrbi u prvom stupnju utvrđuju se pravo na stambeno zbrinjavanje u nadležnim uredima državne uprave u županijama te u upravnom tijelu Grada Zagreba. Pravo na stambeno zbrinjavanje utvrđuje se u skladu sa Uredbom o utvrđivanju statusa bivših nositelja stanarskih prava i članova njihovih obitelji, te uvjetima i postupku njihovog stambenog zbrinjavanja („Narodne novine“, broj: 133/13).

Pozitivno riješeni zahtjevi osoba u organiziranom smještaju i bivših nositelja stanarskih prava realiziraju se u skladu s godišnjim planom.

Poduzete mjere

Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje provodi stambeno zbrinjavanje putem Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja (RHP) i nacionalnog programa stambenog zbrinjavanja.

Regionalni program stambenog zbrinjavanja (RHP)

Regionalni program stambenog zbrinjavanja (RHP) višegodišnji je program s ciljem trajnog rješavanja stambenih potreba najugroženijih kategorija prognanih i izbjeglih osoba, a rezultat je zajedničke inicijative Republike Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Republike Srbije, utemeljen na zajedničkoj deklaraciji koju su 7. studenog 2011. godine na ministarskoj konferenciji u Beogradu potpisali ministri vanjskih poslova navedenih zemalja.

Programom upravlja Razvojna banka Vijeća Europe (CEB) pri kojoj je i osnovan Fond Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja (Fond RHP-a) putem kojeg se vrši alokacija donatorskih sredstava prema partnerskim državama za projekte u okviru njihovih nacionalnih programa. Glavni donator programa je Europska unija, dok CEB obnaša dužnost tajništva programa, upravitelja Fonda RHP-a i financijske institucije.

Republika Hrvatska i Razvojna banka Vijeća Europe (CEB) potpisali su dana 3. prosinca 2013. godine Okvirni sporazum kojim je definiran pravni okvir za korištenje financijskih sredstava iz Fonda RHP-a. Okvirni sporazum je stupio na snagu 1. lipnja 2014. godine te se cijeli program provodi sukladno odredbama Sporazuma i Zakona o potvrđivanju Okvirnog sporazuma između Republike Hrvatske i Razvojne banke Vijeća Europe u vezi s Regionalnim programom stambenog zbrinjavanja („Narodne novine“, broj: 3/14)

Kroz Regionalni program stambenog zbrinjavanja (RHP) se u Republici Hrvatskoj prvotno planiralo stambeno zbrinuti 3.541 obitelj, odnosno 8.529 osoba te su u tu svrhu potrebna sredstva u vrijednosti od 119.7 milijuna EUR, uz planirani doprinos Republike Hrvatske u iznosu od 25% financijskih sredstava, odnosno 29.9 milijuna EUR.

Budući da je od same ideje ovog Programa, potpisivanja zajedničke deklaracije ministara u Beogradu 2011. godine te samog početka implementacije Programa prošlo više godina, u međuvremenu je Republika Hrvatska postala članicom Europske unije i kao takvoj više joj nisu na raspolaganju predviđena sredstva Fonda Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja u visini od 119 milijuna EUR. Iz tog razloga, Republici Hrvatskoj su bila odobrena sredstva u visini od 14 milijuna EUR i isključivo se sastoje od direktnih donacija pojedinih donatora neovisno od Fonda Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja te dijelom od neutrošenih IPA sredstava.

Kako je definirano Okvirnim sporazumom, sredstva donatora dodjeljuju se u omjeru od maksimalnih 75%, dok se ostatak od 25% financira doprinosom države.

- **Datum potpisivanja Okvirnog sporazuma: 3. prosinca 2013.**
- **Sveukupni procijenjeni troškovi, bez PDV-a: 19.279.944,00 EUR**
- **Sveukupno učešće Republike Hrvatske, bez PDV-a: 4.861.148,00 EUR**
- **Sveukupni ugovoreni iznos bespovratnih sredstava, bez PDV-a: 14.418.796,00 EUR**
- **Rok za dovršetak Programa: 31. prosinca 2019.**

U okviru Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja, Republici Hrvatskoj je odobreno financiranje šest potprojekata kroz bespovratna donacijska sredstva kojima se planira stambeno zbrinuti ukupno 328 obitelji.

Nastavno na navode o obiteljima koje još nisu stambeno zbrinute i nepostavljenim rokovima za osiguranje smještaja za preostale obitelji, definirani ciljevi Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja provode se po planu i unutar definiranih rokova, kako za završetak cijelog projekta, tako i za završetak pojedinih projekata. Provedba regionalnog stambenog zbrinjavanja nastaviti će se do 2021. godine.

Dijalog s Republikom Srbijom vezano uz povratak izbjeglica i raseljenih hrvatskih državljana srpskog porijekla njihovim domovima i za povrat svih njihovih prava uspostavljen je u okviru Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja. Predstavnici obiju zemalja, kao i međunarodna zajednica, ulažu napore da se dijalog održi.

Zauzeta imovina

U razdoblju od 2001. do 2006. godine Republika Hrvatska izvršila je povrat 19.691 nekretninu stvarnim vlasnicima uglavnom srpske nacionalnosti, koja imovina je bila korištena u programu privremenog preuzimanja temeljem Zakona o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom.

Povratnici (statusna prava)

Republika Hrvatska ulaže napore za osiguravanjem prava na primjereno stanovanje osiguranjem prava poslijeratnim povratnicima bez obzira na njihovu etničku pripadnost. Povratnici koji su se vratili u Republiku Hrvatsku ostvaruju status povratnika i pravo na novčanu pomoć u trajanju od 6 mjeseci. Procjenjuje se da je ukupan broj manjinskih povratnika 133.736 osoba, pri čemu naglašavamo da u toj brojeci nisu uključeni svi oni koji su se vratili u Republiku Hrvatsku, a da nisu zatražili povratnički status.

I Završeni projekti:

➤ HR1 - Izgradnja višestambene zgrade za 29 obitelji u Korenici

Planirana vrijednost projekta: 1.398.212,00 EUR

Vrijednost donacije: 1.048.658,00 EUR

Planirana nacionalna kontribucija: 349.554,00 EUR

Radi se o prvom završenom projektu u sve četiri partnerske zemlje. Realizacijom projekta osigurano je stambeno zbrinjavanje za 29 obitelji bivših nositelja stanarskog prava, čiji su članovi uglavnom osobe starije životne dobi. Nakon provedene revizije troškova i slanja Revizijskog izvješća i završnog izvješća u Razvojnu banku Vijeća Europe (CEB) na odobrenje, koja je navedena izvješća odobrila, ovaj projekt završen je 1. veljače 2017. godine.

➤ HR2 - Izgradnja dviju višestambenih zgrada u Kninu za smještaj 40 obitelji

Planirana vrijednost projekta: 3.475.781,00 EUR

Vrijednost donacije: 2.587.037,00 EUR

Planirana nacionalna kontribucija: 888.744,00 EUR

Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava za realizaciju projekta sklopljen je 23. lipnja 2014. godine između Republike Hrvatske i Razvojne banke Vijeća Europe (CEB). Realizacijom projekta osigurano je stambeno zbrinjavanje za 40 obitelji bivših nositelja stanarskog prava i osoba iz organiziranog smještaja. Izgradnja je završena krajem lipnja 2017. godine. Useljenje korisnika održano je 4. listopada 2017. godine. U tijeku je provedba revizije troškova, slanje Revizijskog izvješća i Završnog izvješća, po čijem će odobrenju projekt i službeno biti završen.

➤ HR3 - Rekonstrukcija i dogradnja doma za starije i nemoćne osobe u Glini

Planirana vrijednost projekta: 4.259.039,00 EUR

Vrijednost donacije: 3.085.525,00 EUR

Planirana nacionalna kontribucija: 1.173.514,00 EUR

Dom za starije i nemoćne osobe u Glini planiran je i završen kao trajno rješenje za stambeno zbrinjavanje 74 osobe u statusu izbjeglica, povratnika i prognanika iz organiziranog smještaja (Polikarpa, Prognaničko naselje Kovačevac) te ostalih povratnika koji zbog visoke životne dobi nisu sposobni za samostalan život. Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava za realizaciju projekta sklopljen je 25. veljače 2015. godine.

Projekt je 11. listopada 2013. godine odobren od strane Skupštine donatora Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja. Radovi rekonstrukcije završeni su u travnju 2017. godine. Sisačko – moslavačka županija je 5. srpnja 2017. godine preuzela brigu o Domu. Do sada je zaposleno ukupno 25 djelatnika. Potpisan je i ugovor o pružanju usluga između Ministarstva demografije, obitelji, mladih i socijalne politike te Sisačko – moslavačke županije. Popis izabranih korisnika poslan je u nadležno Ministarstvo radi utvrđivanja prava na smještaj. Useljenje korisnika počelo je 16. travnja 2018. godine. U tijeku je provedba revizije troškova,

slanje Revizijskog izvješća i Završnog izvješća, po čijem će odobrenju projekt i službeno biti završen.

➤ **HR5 - Izgradnja višestambene zgrade za 21 obitelj u Benkovcu**

Planirana vrijednost projekta: 1.323.103,00 EUR

Vrijednost donacije: 999.721,00 EUR,

Planirana nacionalna kontribucija: 323.382,00 EUR

Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava za realizaciju projekta sklopljen je 29. rujna 2015. godine, a radovi na izgradnji završeni su sredinom studenoga 2017. godine. Izgradnjom zgrade u Benkovcu osigurano je stambeno zbrinjavanje za 21 obitelj bivših nositelja stanarskog prava i osoba koje su imale izbjeglički status, u skladu s kriterijima ranjivosti UNHCR-a. Usljeđenje korisnika održano je 7. veljače 2018. godine. U tijeku je provedba revizije troškova, slanje Revizijskog izvješća i Završnog izvješća, po čijem će odobrenju projekt i službeno biti završen.

II Projekti u tijeku

➤ **HR4 - Kupnja 101 stana na i izvan područja od posebne državne skrbi**

Planirana vrijednost projekta: 5.717.140,00 EUR

Vrijednost donacije: 4.287.855,00 EUR

Planirana nacionalna kontribucija: 1.429.285,00 EUR

U sklopu Regionalnog programa stambenoga zbrinjavanja predviđena je i kupnja stambenih jedinica na području cijele Republike Hrvatske za potrebe bivših nositelja stanarskih prava i osoba koje se još uvijek nalaze u organiziranome smještaju. Do sada je na temelju pet javnih poziva realizirana kupnja ukupno 97 stambenih jedinica na i izvan područja od posebne državne skrbi. Za sve kupljene stanove do sada odabrani su potencijalni korisnici. Za kupnju preostaju još 4 stana, a Razvojna banka Vijeća Europe (CEB) odobrila je njihovu kupnju 6. srpnja 2018. godine. Planirani datum završetka projekta je 8. prosinca 2018. godine.

➤ **HR6 - Obnova, rekonstrukcija ili izgradnja 62 obiteljske kuće**

Planirana vrijednost projekta: 2.666.670,00 EUR

Vrijednost donacije: 2.000.000,00 EUR

Planirana nacionalna kontribucija: 666.670,00 EUR

Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava potpisan je u srpnju 2016. godine. Cilj projekta je osigurati trajno zbrinjavanje 62 obitelji koje ispunjavaju kriterije socijalne ranjivosti iz Regionalnog programa stambenoga zbrinjavanja, čije su kuće oštećene i koje od tada nisu mogle osigurati trajno rješavanje stambenog pitanja. Trenutno je u fazi izvođenje radova za prvih 18 obiteljskih kuća na području Republike Hrvatske. Za još 20 korisnika potpisani su ugovori, a za preostala 24 korisnika natječajna dokumentacija za odabir izvođača u proceduri. Kraj projekta planiran je do kraja 2018. godine.

➤ **CHP Support GA i prekogranične provjere podataka**

Planirana vrijednost projekta: 440.000,00 EUR

Vrijednost donacije: 410.000,00 EUR

Planirana nacionalna kontribucija: 30.000,00 EUR

Republika Hrvatska i Razvojna banka Vijeća Europe (CEB) potpisali su 30. studenoga 2015. godine Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava za potporu Nacionalnom programu stambenog zbrinjavanja (CHP Support). Cilj potpore je ubrzati proces izbora korisnika u Republici Hrvatskoj te provesti prekograničnu provjeru korisnika za potrebe partnerskih zemalja u sklopu Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja (RHP). Na temelju dobivene financijske pomoći angažirana je udruga koja je zaposlila 8 lokalnih koordinatore koji na terenu pružaju administrativnu pomoć uredima državne uprave. Isto tako Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje (SDUOSZ) angažirao je 22 terenska djelatnika koji su na terenu provodili prekogranične provjere podataka na temelju pristiglih zahtjeva partnerskih zemalja. Do danas je za potrebe Bosne i Hercegovine izvršeno 100% prekograničnih, administrativnih i terenskih provjera koje su uvelike pridonijele selekciji

potencijalnih i ranjivih korisnika u Bosni i Hercegovini. Za Srbiju i Crnu Goru također je izvršeno 100% administrativnih i terenskih provjera. Rok za dovršetak ovog projekta jest 31. prosinca 2018. godine.

III Novi odobreni projekti

Uz prvotno definirani cilj kojim je planirano stambeno zbrinjavanje 328 obitelji korisnika u sklopu Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja (RHP), postoje puno veće potrebe za dodatnim zbrinjavanjem osoba koje ni nakon 26 godina još nisu uspjeli riješiti vlastito stambeno pitanje. Sukladno navedenom, a s obzirom na odobrena dodatna donatorska sredstva od strane Sjedinjenih američkih država, Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje (SDUOSZ) poslao je 31. siječnja 2018. godine u Razvojnu banku Vijeća Europe (CEB) na razmatranje tri projektna prijedloga:

- **HR7 – izgradnja višestambene zgrade u Vukovaru za 21 obitelj**

Planirana vrijednost projekta: 1.262.463,00 EUR

Vrijednost donacije: 859.499,00 EUR

Planirana nacionalna kontribucija: 402.937,00 EUR

- **HR8 – obnova ili izgradnja 25 obiteljskih kuća na području posebne državne skrbi**

Planirana vrijednost projekta: 1.062.646,00 EUR

Vrijednost donacije: 714.521,00 EUR

Planirana nacionalna kontribucija: 348.125,00 EUR

- **HR9 – kupnja 38 stanova na području Republike Hrvatske**

Planirana vrijednost projekta: 1.620.320,00 EUR

Vrijednost donacije: 1.130.320,00 EUR

Planirana nacionalna kontribucija: 490.000,00 EUR

Ukupna vrijednost novo predloženih projektnih prijedloga iznosi 3.945.402,00 EUR, od čega 2.704.304,00 EUR čine donatorska sredstva, a 1.241.062,00 EUR nacionalna kontribucija. Ovim projektima planira se stambeno zbrinuti dodatnih 84 obitelji, odnosno 247 pojedinaca. Predloženi projekti odobreni su na Skupštini donatora održanoj u Zagrebu 6. lipnja 2018. godine. Razvojna banka Vijeća Europe (CEB) dostavila je službena odobrenja projekata 22. lipnja 2018. godine.

IV Izbor korisnika

Svi korisnici Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja (RHP) biraju se na sjednicama Zajedničke radne skupine za izbor korisnika (UNHCR i SDUOSZ), prema unaprijed utvrđenim procedurama koje su definirane Okvirnim sporazumom te primjenjujući kriterije ranjivosti. Dakle, pri odabiru korisnika projekata koji se provode jedan od najvažnijih kriterija je stupanj njihove ranjivosti.

Okvirni sporazum propisuje sljedeće kriterije prihvatljivosti za odabir korisnika:

Prihvatljivi korisnici: Potprojekti u okviru bilo kojeg od stambenih projekata u zemlji moraju biti od koristi za izbjeglice i/ili raseljene osobe, uključujući i interno raseljene osobe (IDP) u Crnoj Gori 1999. godine, unutar partnerskih zemalja koje zadovoljavaju jednu od šest sljedećih kategorija:

Kategorija I: Sve izbjeglice od 1991. do 1995. godine, bez obzira na njihov status, koji su korisnici kolektivnih centara ili drugih oblika organiziranog smještaja, bilo formalno ili neformalno.

Kategorija II: Sve ranjive izbjeglice od 1991. do 1995. godine koje se nalaze u privatnom smještaju i svi bivši nositelji stanarskog prava bez trajnog rješenja u zemlji porijekla ili zemlji prijema. U svrhu Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja (RHP) primjenjuju se i kriteriji ranjivosti UNHCR-a u zemljama regije.

Kategorija III: Svi ranjivi povratnici u Bosni i Hercegovini te Hrvatskoj i svi ranjivi povratnici koji su se već vratili u Hrvatsku, ali nemaju trajno rješenje niti u zemlji porijekla niti u zemlji prijema.

Kategorija IV: Raseljene osobe smještene u kolektivnim centrima i u privatnom smještaju u Hrvatskoj.

Kategorija V: Raseljene osobe koje se nalaze izvan kolektivnih centara u Bosni i Hercegovini

Kategorija VI: Ranjive osobe raseljene u Crnoj Gori 1999. godine. To su posebno usuglasile zemlje partneri s obzirom da se Regionalni program stambenog zbrinjavanja (RHP) u drugim zemljama bavi razdobljem od 1991. do 1995. godine.

Nacionalni program stambenog zbrinjavanja

Osim Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja (RHP), u okviru nadležnosti Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje (SDUOSZ) provodi se redovno stambeno zbrinjavanje sukladno odredbama Zakona o područjima posebne državne skrbi („Narodne novine“, broj 86/08, 57/11, 51/13, 148/13, 76/14, 147/14 i 18/15) te stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava sukladno Uredbi o utvrđivanju statusa bivših nositelja stanarskih prava i članova njihovih obitelji, te uvjetima i postupku njihovog stambenog zbrinjavanja („Narodne novine“, broj 133/13). Također, postoji mogućnost iznimnog odobravanja hitnog stambenog zbrinjavanja izvan liste prvenstva sukladno članku 19.a Zakona o područjima posebne državne skrbi za podnositelje koji žive u stambenim objektima oštećenima zbog požara, poplave ili uslijed drugih prirodnih katastrofa te podnositeljima koji se nalaze u teškim zdravstvenim ili socijalnim prilikama.

Navedeno se provodi prema planovima stambenog zbrinjavanja u okviru stambenog fonda Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje (SDUOSZ) i u okviru financijskih sredstava koja su za stambeno zbrinjavanje predviđena i osigurana u državnom proračunu. Pri tome je potrebno naglasiti da su sredstva i stambeni fond ograničeni, stoga nije moguće stambeno zbrinuti sve podnositelje koji u tekućoj godini podnesu zahtjev za stambeno zbrinjavanje. Zbog toga je donesena Uredba o kriterijima za bodovanje zahtjeva za stambeno zbrinjavanje („Narodne novine“, broj 30/14 i 115/16) prema kojoj se sastavlja Lista prvenstva za svaku županiju u svakoj godini. Zahtjevi o kojima nije riješeno u tekućoj godini prenose se na Listu prvenstva za sljedeću godinu. Također, potrebno je naglasiti da se zahtjevi za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava, kao i zahtjevi za hitno stambeno zbrinjavanje rješavaju izvan liste prvenstva te da nije moguće precizno predvidjeti koliko će novih zahtjeva u sljedećoj godini biti zaprimljeno. Zbog toga nije moguće u potpunosti predvidjeti koliko će sredstava biti potrebno u državnom proračunu.

Stambeno zbrinjavanje na područjima posebne državne skrbi moguće je na jedan od sljedećih modela:

- davanjem u najam obiteljske kuće ili stana u državnom vlasništvu,
- davanjem u najam oštećene obiteljske kuće u državnom vlasništvu i dodjelom građevnog materijala,
- darovanjem građevinskog zemljišta u državnom vlasništvu i građevnog materijala za izgradnju obiteljske kuće, ili
- darovanjem građevnog materijala za popravak, obnovu i nadogradnju obiteljske kuće ili stana, odnosno izgradnju obiteljske kuće na građevinskom zemljištu u vlasništvu podnositelja zahtjeva,
- darovanjem građevinskog zemljišta u državnom vlasništvu i građevnog materijala za izgradnju stambene jedinice u više stambenom objektu,
- darovanje obiteljske kuće ili stana u državnom vlasništvu,
- darovanjem građevinskog zemljišta u državnom vlasništvu.

Za ostvarivanje prava na stambeno zbrinjavanje u sklopu nacionalnog programa zbrinjavanja osobe koje imaju status prognanika, povratnika ili izbjeglice ostvaruju određene bodove na temelju potvrde o svojem statusu. Bodovi se ostvaruju i na temelju imovinskoga stanja, broj članova obiteljskog domaćinstva, životne dobi itd.

Pojašnjenje

Zakonom o područjima posebne državne skrbi pretežno je regulirano ostvarivanje prava na stambeno zbrinjavanje na područjima posebne državne skrbi, s iznimkom članka 10.c Zakona kojim je propisano da pravo na dodjelu građevinskog materijala mogu ostvariti hrvatski državljani te bivši nositelji stanarskog prava koji imaju u vlasništvu oštećenu kuću ili građevinsko zemljište, a koji nisu ostvarili pravo na obnovu temeljem Zakona o obnovi ("Narodne novine", broj 24/96, 54/96, 87/96, 57/00, 38/09, 45/11 i 51A/13).

Zakonom o obnovi propisano je da pravo na obnovu mogu ostvariti vlasnici, odnosno suvlasnici, u ratu uništenih ili oštećenih stambenih zgrada te nositelji stanarskog prava na stanovima u tim zgradama, kao i vlasnici drugih uništenih ili oštećenih materijalnih dobara, koji su državljani Republike Hrvatske. Krajnji rok za podnošenje zahtjeva bio je 30. rujna 2004. godine. Dakle, bivši nositelji stanarskog prava koji nisu ostvarili pravo na obnovu temeljem Zakona o obnovi imaju mogućnost ostvariti određeno pravo putem Zakona o područjima posebne državne skrbi. Do sada provedenim programima obnove i popravka u ratu oštećenih ili uništenih stambenih jedinica obnovljene su ili popravljene 151.184 stambene jedinice za što je utrošeno oko 17 milijardi kn državnog proračuna. Prema Zakonu o obnovi svi korisnici, bez obzira na nacionalnu pripadnost, ostvaruju jednaka prava. Program obnove, osim u pojedinačnim slučajevima (kada postoje neriješeni imovinsko – pravni odnosi i dr.), uglavnom je završen.

Stambeno zbrinjavanje sukladno članku 8. stavku 1. Zakona o područjima posebne državne skrbi može se ostvariti prema određenim modelima stambenog zbrinjavanja, i to davanjem u najam stambenog objekta u državnom vlasništvu, davanjem u najam oštećenog stambenog objekta i dodjelom građevinskog materijala za popravak ili obnovu, dodjelom građevinskog materijala za popravak oštećene obiteljske kuće ili izgradnju obiteljske kuće na vlastitom zemljištu, darovanjem obiteljske kuće ili stana u državnom vlasništvu, darovanjem stambenog objekta u državnom vlasništvu, darovanjem materijala za obnovu stana u višestambenom objektu ili darovanjem građevinskog zemljišta u državnom vlasništvu.

U okviru nadležnosti SDUOSZ-a osoba ne može biti dvaput stambeno zbrinuta te su člankom 10. stavkom 8. Zakona o područjima posebne državne skrbi propisani uvjeti za stambeno zbrinjavanje osoba koje su ostvarile pravo po Zakonu o obnovi ili po Zakonu o područjima posebne državne skrbi. Pod određenim uvjetima može se ostvariti pravo na stambeno zbrinjavanje iako je podnositelj evidentiran kao korisnik prava na obnovu ili stambeno zbrinjavanje (vraćanjem određenog dijela utrošenih sredstava u obnovu, odnosno umanjenjem stambene površine).

Sukladno članku 12.a Zakona o područjima posebne državne skrbi, stambeno zbrinjavanje provodi se prema utvrđenim listama prvenstva koja se sastavlja od zaprimljenih zahtjeva za stambeno zbrinjavanje temeljem Uredbe o kriterijima za bodovanje zahtjeva za stambeno zbrinjavanje, u skladu s financijskim sredstvima koja su osigurana u tu svrhu u tekućoj godini te u okviru raspoloživog stambenog fonda SDUOSZ-a, sukladno planu stambenog zbrinjavanja, stoga u načelu nisu postavljeni rokovi za provedbu nacionalnog programa stambenog zbrinjavanja.

Zakonom o područjima posebne državne skrbi predviđene su i posebne kategorije osoba koje se stambeno zbrinjavaju mimo redovnog stambenog zbrinjavanja, a to su sljedeće kategorije stambenog zbrinjavanja:

- hitno stambeno zbrinjavanje u posebnim okolnostima kao što su teška oštećenja stambenih objekata zbog požara, poplave i drugih vremenskih nepogoda, te teških zdravstvenih i socijalnih prilika podnositelja zahtjeva ili člana obitelji podnositelja,
- stambeno zbrinjavanje osoba za čijim radom postoji osobita potreba na nekom području ili tzv. "kadrovsko stambeno zbrinjavanje",
- stambeno zbrinjavanje po službenoj dužnosti osoba koje borave u organiziranom smještaju,
- stambeno zbrinjavanje po službenoj dužnosti osoba koje u stambenim jedinicama na raspolaganju ovog tijela borave temeljem akta tijela državne uprave, jedinica lokalne ili lokalne (područne) samouprave ili javnih poduzeća, ili koje su uvedene u posjed na temelju valjane pravne osnove, a koje nemaju utvrđeno pravo na stambeno zbrinjavanje u okviru nadležnosti ovog tijela,
- stambeno zbrinjavanje po službenoj dužnosti osoba koje su stambeno zbrinute u objektima iz kojih moraju iseliti radi provedbe poslova održavanja objekata, postupanja po pravomoćnim sudskim ili upravnim odlukama ili iz drugih razloga,
- stambeno zbrinjavanje osoba koje su podnijele zahtjev za zamjenu stambenih jedinica ispunjenjem uvjeta propisanih odredbama Pravilnika o najmu stambenih jedinica ("Narodne novine", broj 54/14).

Bivši nositelji stanarskog prava mogu ostvariti pravo u okviru nacionalnog programa, na području ili izvan područja posebne državne skrbi, kao i u okviru regionalnog programa stambenog zbrinjavanja, dakle osobe koje se nalaze na listama prvenstva za stambeno zbrinjavanje u okviru regionalnog programa stambenog zbrinjavanja mogu koristiti i prava iz nacionalnog programa stambenog zbrinjavanja, međutim kao što je gore navedeno, nije moguće biti dvaput stambeno zbrinut u okviru nadležnosti SDUOSZ-a.

Pravo na novčanu pomoć predviđeno je jedino za osobe koje nemaju vlastite prihode, a koje se još uvijek nalaze u statusu prognanika do prestanka navedenog statusa.

Akcijski plan za ubranu provedbu stambenog zbrinjavanja na i izvan područja posebne državne skrbi za izbjeglice – bivše nositelje stanarskih prava koji se žele vratiti, a koji su većinom pripadnici srpske nacionalnosti u potpunosti je proveden. U okviru mjerila od 2007. do 2009. godine iz Akcijskog plana za ubranu provedbu stambenog zbrinjavanja povratnika, bivših nositelja stanarskog prava na i izvan područja posebne državne skrbi koji je usvojen od Vlade Republike Hrvatske u lipnju 2008. godine i revidiran u lipnju 2010. godine, ukupno je stambeno zbrinuto 4.915 obitelji bivših nositelja stanarskog prava na područjima Republike Hrvatske koja su direktno bila obuhvaćena ratom, kao i izvan tih područja. **Nakon završetka provedbe Revidiranog akcijskog plana u lipnju 2011. godine nastavlja se stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava koji su iznad mjerila.** Republika Hrvatska aktivno sudjeluje i u regionalnom procesu usmjerenom trajnom rješavanju svih preostalih izbjeglica u regiji kako je gore navedeno.

Sukladno članku 12 a stavku 6. Zakona o područjima posebne državne skrbi Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje u svrhu realizacije lista prvenstva iz stavka 1. istog članka:

- donosi trogodišnji plan stambenog zbrinjavanja izbjeglica, prognanika i povratnika, osoba kojima je takav status prestao te bivših nositelja stanarskog prava koji se stambeno zbrinjavaju u okviru nacionalnog i regionalnog programa stambenog zbrinjavanja,
- donosi trogodišnji plan stambenog zbrinjavanja drugih osoba koje se zbrinjavaju u okviru nacionalnog programa za stambeno zbrinjavanje u skladu s odredbama Zakona uz mišljenje ministarstva nadležnog za regionalni razvoj koje je nositelj Stambenog programa za potpomognuta i demografski ugrožena područja i odgovorno tijelo za praćenje provedbe navedenog programa,
- uredima državne uprave u županijama i nadležnom upravom tijelu Grada Zagreba dostavlja podatke o raspoloživom stambenom fondu i osiguranim sredstvima u državnom proračunu za stambeno zbrinjavanje.

Nije moguće predvidjeti koliko će novih zahtjeva za stambeno zbrinjavanje svake godine biti zaprimljeno, dakle ne radi se o fiksnoj brojci podnositelja zahtjeva. Planovi stambenog zbrinjavanja periodično se mijenjaju, kao i broj osoba koje će biti stambeno zbrinute u okviru nadležnosti Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje. Problematika stambenog zbrinjavanja izrazito je dinamična i nikad nije konačna, a uzimajući u obzir sve gore navedene kategorije osoba koje se istodobno stambeno zbrinjavaju u okviru nadležnosti ovog tijela te ograničen stambeni fond i financijska sredstva na raspolaganju predviđena za isto. Svake godine se zaprimaju novi zahtjevi za stambeno zbrinjavanje, zaprimaju se zahtjevi za stambeno zbrinjavanje izvan lista prvenstva te se ujedno po ispunjenju pretpostavki za isto provodi stambeno zbrinjavanje po službenoj dužnosti. Periodično se također vrši revizija stambenih jedinica vezano uz nekorisćenje dodijeljenih stambenih jedinica, pokreću se i vode postupci iseljenja protiv osoba koje protupravno borave u stambenim objektima u državnom vlasništvu te se kupuju nove nekretnine u suradnji s Agencijom za pravni promet i posredovanje nekretninama.

Slijedom navedenoga, u privitku ovoga izvješća dostavlja se i Trogodišnji plan stambenog zbrinjavanja Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje za 2016., 2017. i 2018. godinu, iz kojeg su vidljivi podaci o okvirnom broju raspoloživih stambenih jedinica iz stambenog fonda SDUOSZ-a. Navedeni plan ujedno je dostupan na internetskim stranicama Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje.

Postavljeni planovi za 2016. i 2017. godinu u cijelosti su izvršeni te je zabilježena realizacija i iznad plana. Kroz 2018. godinu, a što je i predviđeno Godišnjim planom za 2018. godinu i Trogodišnjim planom stambenog zbrinjavanja, putem različitih modela stambenog zbrinjavanja, Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje planira zbrinuti 1.150 obitelji.

Na internetskim stranicama nadležnih ureda državne uprave u županijama dostupni su podaci o izvršnim listama prvenstva za 2018. godinu iz kojih je vidljiv broj zaprimljenih zahtjeva posebno za svaku županiju te posebno za svaki model stambenog zbrinjavanja. Uredi državne uprave u županijama provode upravni postupak po zahtjevima redom listi prvenstva te donose rješenja o usvajanju ili odbijanju zahtjeva za stambeno zbrinjavanje. Rješenja se donose za one korisnike za koje su osigurana sredstva, odnosno za koje postoji raspoloživi fond u toj godini. Dakle, postupak je transparentan, a podaci se javno objavljuju.

Podatke o broju izdanih rješenja o ostvarivanju prava na stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje dobiva na osnovu dostavljenih rješenja nadležnih ureda državne uprave. Bivšim nositeljima

stanarskog prava Republika Hrvatska omogućuje pravo na stambeno zbrinjavanje na cijelom području Republike Hrvatske. Do sad je ukupno stambeno zbrinuto 9.110 obitelji u statusu bivših nositelja stanarskih prava od čega 7.560 na području posebne državne skrbi i 1.550 obitelji izvan navedenog područja. U nadležnim uredima državne uprave preostalo je provesti postupak utvrđivanja prava za oko 310 neriješenih zahtjeva. Osnovni problem u postupku utvrđivanja prava predstavlja činjenica da podnositelji zahtjeva borave izvan Republike Hrvatske te je s istima otežana komunikacija u prikupljanju potrebne dokumentacije i dokaza ili u mogućnosti da koriste RHP program i integraciju u Republici Srbiji. S tim u vezi uspostavljena je suradnja s Komesarijatom za izbjeglice Republike Srbije kako bi se lakše realizirala komunikacija sa strankama. Korisnici stanova iste mogu otkupiti po povoljnijim uvjetima sukladno važećim propisima. Bivši nositelji stanarskog prava kojima je utvrđeno pravo na stambeno zbrinjavanje, a nije bila osigurana stambena jedinica, sukladno Zaključku Vlade isplaćivala se novčana naknada do useljenja u stambenu jedinicu od 25 kn po danu po osobi. Početkom 2017. godine predmetno pravo ostvarivalo je još 20 obitelji, a tijekom 2018. godine je taj program završen po useljenju korisnika u stambene jedinice. U svrhu dostatnog broja raspoloživih stambenih jedinica izvan područja posebne državne skrbi Republika Hrvatska je preko Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama (APN) kupila 1.647 useljivih stanova za što je utrošeno preko 860 milijuna kuna isključivo za korisnike u statusu bivših nositelja stanarskih prava.

Stambeno zbrinjavanje u okviru nadležnosti Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje ne provodi se prema nacionalnom kriteriju, stoga SDUOSZ ne vodi evidencije o nacionalnoj strukturi korisnika stambenih programa. Prema svim korisnicima programa postupa se jednako bez obzira na nacionalnu pripadnost te se diferencijacija provođenja programa stambenog zbrinjavanja tiče područja na kojem se korisnici stambeno zbrinjavaju, odnosno razlika se čini ovisno o tome radi li se o stambenom zbrinjavanju na području posebne državne skrbi ili izvan područja posebne državne skrbi.

Zaključak

Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje poduzima značajne napore kako bi proveo stambeno zbrinjavanje svih povratnika, prognanika, izbjeglica i ostalih ciljanih skupina na ratom stradalom području. Stambeno zbrinjavanje provodi se putem Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja (RHP) i nacionalnog programa stambenog zbrinjavanja. Državljeni srpske nacionalnosti koji su bivši nositelji stanarskog prava, pravo na stambeno zbrinjavanje mogu ostvariti putem oba programa. Dakle, ako određena osoba, odnosno obitelj nije odabrana u nekom od projekata u sklopu regionalnog programa stambenog zbrinjavanja (RHP), ona ima mogućnost pravo ostvariti putem nacionalnog programa stambenog zbrinjavanja.

Svi korisnici Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja (RHP) biraju se na sjednicama Zajedničke radne skupine za izbor korisnika (UNHCR i SDUOSZ), prema unaprijed utvrđenim procedurama koje su definirane Okvirnim sporazumom te primjenjujući kriterije ranjivosti. Dakle, pri odabiru korisnika projekata koji se provode jedan od najvažnijih kriterija je stupanj njihove ranjivosti.

Aktivnosti stambenog zbrinjavanja provode se na temelju Trogodišnjeg plana stambenog zbrinjavanja Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje za 2016., 2017. i 2018. godinu, iz kojeg su vidljivi podaci o okvirnom broju raspoloživih stambenih jedinica iz stambenog fonda SDUOSZ-a. Postavljeni planovi za 2016. i 2017. godinu u cijelosti su izvršeni te je zabilježena realizacija i iznad plana. Kroz 2018. godinu, a što je i predviđeno Godišnjim planom za 2018. godinu i Trogodišnjim planom stambenog zbrinjavanja, putem različitih modela stambenog zbrinjavanja, Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje planira zbrinuti 1.150 obitelji. Provedba regionalnog stambenog zbrinjavanja (RHP) predviđena je do kraja 2021. godine.

Vezano za buduće aktivnosti, važno je napomenuti kako je Vlada Republike Hrvatske usvojila Operativni program za nacionalne manjine za razdoblje 2017. – 2020. Navedeni Operativni program sadrži mjere i aktivnosti za zaštitu te unaprjeđenje postojeće razine prava svih nacionalnih manjina te posebne operativne programe za srpsku, talijansku, češku, slovačku, mađarsku, albansku i romsku nacionalnu manjinu. U okviru operativnog programa za srpsku nacionalnu manjinu Vlada Republike Hrvatske provodi sveobuhvatnu analizu normativnih akata iz područja stambenog zbrinjavanja i obnove, na i izvan područja od posebne državne skrbi. Na temelju analize pristupit će se izradi prijedloga novih propisa kojima će se urediti pitanja stambenog zbrinjavanja, programa stambenog zbrinjavanja, nositelja provedbe mjera iz programa, provedbenih aktivnosti, izvora i visine sredstava, te metodologije praćenja provedbe i vrednovanja pojedinih mjera. Konkretno, u izradi je novi Zakon o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima temeljem kojega bi se stambeno zbrinjavanje provodilo na područjima posebne državne skrbi i na potpomognutim područjima. Cilj Zakona bio bi poticanje naseljavanja, zadržavanja i povratka stanovništva na spomenutim područjima u Republici Hrvatskoj, a što će pridonijeti njihovom demografskom i gospodarskom oporavku i razvoju. Mjerama propisanim navedenim nacrtom Zakona nastoji

se dugoročno utjecati na uravnoteženje dobne strukture i održanje prostorne ravnoteže stanovništva u smjeru povećanja udjela mlađeg stanovništva te će se poticati naseljavanje i zapošljavanje u cilju ravnomjernog razvoja svih krajeva Republike Hrvatske.

Iz svega navedenoga može se zaključiti kako Republika Hrvatska poduzima značajne napore kako bi stambeno zbrinula sve povratnike, prognanike, izbjeglice i ostale ciljane skupine na ratom stradalom području. Osim korištenja donatorskih sredstava, značajan dio novca za realizaciju brojnih aktivnosti osigurava se iz proračuna Republike Hrvatske. Aktivnosti se provode na temelju trogodišnjih i godišnjih planova, čija se provedba te uspješnost prati svake godine. U odnosu na razdoblje kada je Centar za stanarska prava i prisilna iseljenja (COHRE) podnio kolektivnu pritužbu protiv Republike Hrvatske zakonodavni okvir se mijenjao te je time omogućeno širem krugu hrvatskih državljana neovisno o njihovoj nacionalnoj pripadnosti ostvarivanje prava na stambeno zbrinjavanje. Program stambenog zbrinjavanja, kako nacionalni tako i regionalni, provodi se u razumnim vremenskim rokovima i u skladu s pravnom procedurom te financijskim mogućnostima. Pri odabiru korisnika projekata koji se provode jedan od najvažnijih kriterija je stupanj njihove ranjivosti. Imajući u vidu sve navedene aktivnosti, smatramo kako Republika Hrvatska predano pristupa potpunom usklađivanju s odredbom članka 16. Europske socijalne povelje, pri čemu ostvarivanje socijalnih prava osigurava bez ikakve diskriminacije s obzirom na nacionalnu pripadnost.